

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึก
เสริมทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

THE DEVELOPMENT OF GEOGRAPHY LEARNING ACHIEVEMENT USING
EXERCISES TO ENHANCE SKILLS OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS AT
WAT BANSANG SCHOOL IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

เดชา วงศ์สา, ศักดิ์ดา งานหมั่น

Decha Wongsas, Sakda Nganmani

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: sakda.ngan@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ และ 2. ศึกษาความพึงพอใจการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 70 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 คน ซึ่งได้สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมา 1 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลัง และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย 14.24 และหลังเรียนเฉลี่ย 24.73 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
อยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า ผลรวมของระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์; แบบฝึกเสริม
ทักษะ

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To develop learning achievement of geography using skills-enhancing exercises, 2. To study satisfaction with teaching and learning about geography by using skills-enhancing exercises on tools of geography and world time of Mathayomsuksa 1 students at Wat Ban Sang School Phra Nakhon SiAyutthaya Province, conducted by the experimental research, collected data from 37 samples, derived from 70 people, purposive sampling of one classroom. The research tools were 1) a learning management plan using skill-enhancing exercises 2) a pre-test and a post-test 3) a questionnaire on student satisfaction on learning management.

Findings were as follows: 1. The students who studied by learning management by using skills training had an average score before learning 14.24 and after learning an average 24.73. When comparing the scores before learning and after learning, it was found that the learning achievement in geography after learning was significantly higher than before learning with important statistical level at the .05 , which was in accordance with the hypothesis 1. 2. The students's satisfaction with learning management using Geography and World Time Tools exercises of Mathayomsuksa 1 students from Wat Ban Sang School in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province was at the highest level. The sum of satisfaction levels was at the highest level When considering each aspect, it was found that the most benefit had the highest mean and standard deviation.

Keywords: The Development of Geography Learning; Achievement Using Exercises; Enhance Skills

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรสำคัญในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีสติปัญญาและความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อปรับตัวเองให้เข้ากับบริบทสภาพของสังคมและสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมมีความสามารถทางสังคม มีความรู้ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ความเจริญงอกงามในแต่ละด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ด้านเจตคติและค่านิยม ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนที่ดีจะใช้การบรรยายและเล่าเรื่องให้จบเนื้อหา นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม (วไลพร คุณุณทัย, 2530) ขาดทักษะในการนำข้อมูลทางสังคมมาช่วยในการตัดสินใจหาอย่างมีเหตุผล มีหลักการและความรอบคอบ การที่นักเรียนขาดทักษะการคิดเป็นระบบทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างลึกซึ้ง (รุ่ง แก้วแดง, 2542)

ผู้เรียนเป็นผู้สร้างเป้าหมายการเรียนรู้ วัดดูประสงค์ในการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งให้ความรู้ และเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ตลอดจนการประเมินตนเองโดยอาศัยหรือไม่อาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ได้ (เทิดพล วงษ์รักษา, 2553) ส่วนครูผู้สอนก็จะปรับเปลี่ยนบทบาทที่เคยเป็นมาแต่เดิมในระบบการศึกษาที่ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher - Centered Learning) มาเป็นผู้ชี้แนะสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (วลี สัตยาภัย, 2547)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ข้อมูลจากบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ และทำแบบทดสอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่เกิดการเรียนรู้และไม่สนใจที่จะเรียนรู้เนื้อหา เนื่องจากวิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหามากทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในเรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลกนั้น นับว่าเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขให้ดีขึ้น หากผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาชี้แจง อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ดังนั้น ปัญหาที่พบเจอ ผู้วิจัยจึงได้นำการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของรายวิชาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มทดลอง (อุเทน ปัญโญ, 2556)

E คือ กลุ่มทดลอง (Experimental group)

X คือ การเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

โดยใช้รูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะ

T1 คือ การสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

T2 คือ การสอบหลังการทดลอง (Posttest)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 70 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 37 คน ซึ่งได้สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมา 1 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 4 แผน เป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลารวม 8 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลา 400 นาที ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ที่อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการจำแนก ทักษะการจัดหมวดหมู่ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปความ ทักษะการประยุกต์ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 10 ข้อ ความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก จำนวน 30 ข้อ

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก โดยใช้รูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 4 แผน เวลา 8 คาบ คาบละ 50 นาที รวมระยะเวลา 400 นาที ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

3. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ชุดเดิม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก หลังเรียนครบ 4 แผน และให้กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะทำแบบวัดความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะหลังเรียนครบ 4 แผน

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมผลการทำแบบทดสอบและแบบวัดความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบนำมาวิเคราะห์ ทดสอบค่าที (T-Test Dependent) และหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะจะนำมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

คะแนน	N	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	t	Sig. (1-tailed)
แบบทดสอบก่อนเรียน	37	14.24	3.34	47.47	16.18*	0.0000
แบบทดสอบหลังเรียน	37	24.73	3.38	82.43		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย 14.24 และหลังเรียนเฉลี่ย 24.73 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

1.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง (N = 37 คน)	
		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	21	56.76
	หญิง	16	43.24
	รวม	37	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม นักเรียนโรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 56.76 และเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 43.24

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ข้อที่	ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง (N = 37 คน)	
		จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ	10-12 ปี	4	10.81
	13-15 ปี	33	89.19
	16-18 ปี	0	0
	รวม	37	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม นักเรียนโรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 100

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อายุ 13-15 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 89.19 และอายุ 10-12 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นที่เรียน

ข้อที่	ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง (N = 37 คน)	
		จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับชั้นที่เรียน	มัธยมศึกษาปีที่ 1	37	100.00
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	0	0
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	0	0
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	0	0
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	0	0
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	0	0
	รวม	37	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม นักเรียนโรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 100

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นที่เรียน พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว

ข้อที่	ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง (N = 37 คน)	
		จำนวน	ร้อยละ
4. สถานภาพทางครอบครัว	อยู่กับบิดามารดา	23	62.16
	อยู่กับบิดา	8	21.62
	อยู่กับมารดา	2	5.41
	อื่นๆ	4	10.81
	รวม	37	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม นักเรียนโรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 100

เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดาจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 62.16 รองลงมา อาศัยอยู่กับบิดา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 อาศัยอยู่กับอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 และอาศัยอยู่กับมารดา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.41

2. ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกโดยรวม

ชั้น	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง (N = 37 คน)			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1.	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.51	0.60	มากที่สุด	2
2.	ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.47	0.63	มาก	3
3.	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.62	0.51	มากที่สุด	1
ภาพรวม		4.53	0.58	มากที่สุด	

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้รูปแบบการสอนแบบฝึกเสริมทักษะ สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.58)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.60) และด้านบรรยากาศการเรียนรู้
มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.47) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.63)

อภิปรายผลการวิจัย

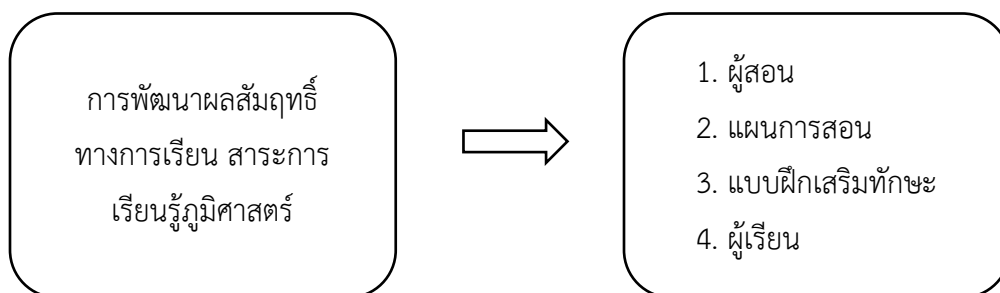
1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น โดยพบว่า การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย 14.24 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 24.73 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียน ของนักเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ รจนา ป้อมแดง (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ผลจากการศึกษามีประสิทธิภาพสามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ มีค่า IOC โดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 0.85 สูงกว่า 0.50 ซึ่งแสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีจัดทำขึ้นมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ผังมโนทัศน์ของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ผังมโนทัศน์นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระวิบูล สาสีมา (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่อง หลักธรรมนำความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดหนองคันที (พลาญกุล) อำเภอพระพุทธบาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 35 คน จากการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่อง หลักธรรมนำความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า โดยผลรวมของระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.60) และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.47) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.63) สอดคล้องกับการศึกษาของ ปนิตา ประทุมสุวรรณ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจของสามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ร่วมกับเทคนิคแบบฝึกเสริมทักษะ ผลการวิจัยพบว่าได้ดังนี้ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสามเณร สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทร่วมกับเทคนิคแบบฝึกเสริมทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของสามเณรหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่.01 และ 3. ความพึงพอใจของสามเณรต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทร่วมกับเทคนิคแบบฝึกเสริมทักษะอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ รัตนดาวรรณชาติ (2562) ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้เทคนิค 3 P โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 3 P โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ซึ่งค่าดังกล่าวเป็นไปตามเกณฑ์ระดับความพึงพอใจที่ยอมรับได้ว่าการจัดการเรียนรู้เทคนิค 3 P โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจ

องค์ความรู้จากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมากขึ้นกว่าก่อนเรียน ด้วยเงื่อนไข 4 ประการ ได้แก่

1. ผู้สอน คือผู้ที่ต้องกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
2. แผนการสอน การจัดการเรียนรู้ต้องมีแผนการสอนที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน
3. วิธีการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย มีการค้นคว้าหาความรู้ และเป็นการเรียนรู้ที่ศึกษาด้วยตนเอง
4. ผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะพัฒนาขึ้น ผู้เรียนยอมเป็นเงื่อนไขสำคัญด้วยประการหนึ่ง เช่น มีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการเริ่มต้นของงานวิจัยควรเริ่มจากเนื้อหาที่ง่าย ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรมีการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ครูจึงควรวางแผนการสอน และขั้นตอนการปฏิบัติให้ดี กำหนดระยะเวลาและกำหนดข้อตกลงกับนักเรียนอย่างชัดเจน และติดตามงานเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดการเรียนการสอน เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยต้องควบคุมผู้เรียนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนที่เฉื่อยชา ให้กระตือรือร้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซักถามบ่อย ๆ เป็นต้น
2. ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมสื่อที่หลากหลาย (Multimedia) เช่น สื่อการสอนแบบภาพที่เป็นกระดาน สื่อแบบฉายสไลด์ เพื่อให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียน ทั้งนี้ รวมถึงผู้สอนควรพาผู้เรียนออกไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น ลงพื้นที่ศึกษาจริงภายในโรงเรียน เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และจดจำได้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เทิดพล วงษ์รักษา. (2553). *การพัฒนาการเรียนการสอนโดยการใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) มาประกอบการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษา 2 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 ภาคเรียนที่ 2/2553* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี.
- ปนิดา ประทุมสุวรรณ. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจของสามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก. *วารสารอินทนิลทักษิณสาร*, 9(2), 157-180.
- พระวิบูล สาสีมา. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่องหลักธรรมนำความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (รายงานการวิจัย). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รจนา ป้อมแดง. (2556). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังโน้ตค้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556* (รายงานการวิจัย). อุบลราชธานี: โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง.
- รัตนदारรรณ ชาตรี. (2562). การจัดการเรียนรู้เทคนิค 3 P โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสาร เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 2(6), 97-105.

- รุ่ง แก้วแดง. (2542). *ปฏิบัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วไลพร คุณุณห์. (2530). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู.
- วัลลีย์ สัตยาชัย. (2547). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: บุ๊คเน็ต.
- อุเทน ปัญโญ. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ท.